

Daens Vandaag

Tweemaandelijks tijdschrift van het Priester Daensfonds

XXVIII nr. 5, november - december 2004

Waarde lezers,
Beste daensisten en sympathisanten,

Een tweemaandelijks tijdschrift leent er zich niet toe de actualiteit steeds op de voet te volgen. Dit is ook nu onze bedoeling niet, maar toch...

Wat we de afgelopen weken hebben gezien was geen fraai schouwspel.

Woorden van de eerste minister tijdens de tweede federale beleidsverklaring van de regering. En we gaan de eerste minister niet tegenspreken.

Spontaan vraag ik mij af of het op beteren staat.

Met stijgende verbazing hebben wij de ontwikkeling van het dossier van het koeriersbedrijf DHL gevolgd. Van groei scenario naar krimp scenario met op termijn een paar duizend ontslagen.

Wat betreft het debat m.b.t. de splitsing van de kieskring Brussel -Halle -Vilvoorde krijg je eerder de indruk dat je taalvaardigheid wordt aangescherpt dan wel dat het menens is.

Of hoe moet je anders begrijpen dat het woord "onverwijld" verder omschreven wordt als: zo snel mogelijk, met bekwame spoed, niet hals over kop, ten gepaste tijde, een aanzet tot oplossing geven, opnemen in het forum, komen tot een principiële akkoord, gestaag en op lange termijn denken.

In termen van de genoemde beleidsverklaring heet het " diegenen die vandaag nog altijd menen dat één taalgroep eenzijdig zijn wil kan opleggen aan een andere taalgroep, zijn fout. Dat werkt niet."

Wat vraagt men eigenlijk van ons?

Dat we daar sereen over zwijgen en zo de indruk geven verdraagzaam te zijn? Dit is niet ernstig.

Is het niet bijzonder erg dat wat betreft de splitsing Brussel -Halle -Vilvoorde de Franstaligen blijven weigeren om de uitspraak van het arbitragehof toe te passen? De afspraak was onverwijld en zonder compensaties en daar houden wij ons aan.

Hoe kan je nu respect hebben voor anderen wanneer je zelf niet wordt gerespecteerd?

Op welke wijze gaan wij morgen praten over de dossiers werkzaamheid, vergrijzing, gezondheidszorg, sociale zekerheid?

Inhoudelijk zal het er fundamenteeler moeten aan toe gaan dan in termen van "we zijn er niet voor, we zijn er niet tegen, integendeel". Wij worden uitgedaagd in dialoog te gaan op basis van duidelijke stellingen. Niet om anderen te veroordelen maar als uitnodiging daar verder over na te denken. Wij moeten de besprekingen ten gronde voeren, zodat overeenkomsten en verschillen duidelijk worden en daardoor ook concreet tastbaar worden, grijpbaar zijn.

Je kunt vasthouden aan de eigen waarheid zonder de waarheid van de andere te ontkennen.

Wij Vlamingen moeten ons leren positioneren in het spanningsveld tussen openheid en identiteit. Niet verkrampd vasthouden aan het eigen gelijk of het gemakshalve houden bij slogans, maar wel de anderen duidelijk inzicht geven in onze ideeën, meningen, overtuigingen. Duidelijk aangeven waar wij voor staan en er bij blijven.

Om dit te kunnen hebben wij een eigen identiteit nodig, een eigen éénduidig en gemeenschappelijk project. De vraag is wie op vandaag die Vlaamse synthese maakt ?

Persoonlijk geloof ik niet dat dit spontaan kan groeien.

Vlaanderen is een werkwoord.

Rob Librecht
voorzitter

Daens Vandaag

Verantwoordelijke uitgever:

Rob Librecht
Vlierzeledorp 8
9520 Sint-Lievens-Houtem
☎ 053 / 62 57 74
☎ 053 / 78 85 18
e-post: rob.librecht@pandora.be

Hoofredactie:

Frans Van Campenhout
Loweidestraat 2, 1700 Dilbeek
☎ en ☎ 02 / 567 94 98
fvcampenhout@planetinternet.be

Opmaak:

Erik D'Hondt
Wijlstraat 35, 9320 Erembodegem
☎ en ☎ 053 / 77 44 97
e-post: eriko@pandora.be

Kernredactie:

Peter Dauwe, Wouter De Bruyne,
Erik D'Hondt, Rob Librecht, Herman
Slagmulder, Frans Van Campenhout
en Emiel Van Schuylenbergh.

Coördinatie publiciteit:

Emiel Van Schuylenbergh

* * *

Priester Daensfonds

Sociaal-culturele vereniging aange-
sloten bij Vlaamse Culturele Koepel
(VCK), Overlegcentrum van Vlaamse
Verenigingen (OVV) en Aalsterse
Cultuurraad.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, 9300 Aalst

Correspondentie-adres:

Vlierzeledorp 8
9520 Sint-Lievens-Houtem
☎ 053 / 62 57 74
e-post: info@daens.org
webstek: www.daens.org

Raad van Bestuur:

Voorzitter: Rob Librecht
Ondervoorzitter: Willy De Turck
Secretaris: Luc Geeroms
Penningmeester
Emiel Van Schuylenbergh
Leden : Stephan Beeckman, Peter
Dauwe, Wouter De Bruyne, Lut-
garde De Ridder, Erik D'Hondt, Luk
D'Hondt, Herman Gevaert, Peggy
Ghekiere, Jozef Liebaut, Jan Olsen,
Herman Slagmulder, Roel Tem-
merman, Frans Van Campenhout,
Karel Van den Bossche, Joost Van
Dommele, Walter Van Herreweghe en
Ghis Willems.

Lidmaatschap :

Jaarlijkse bijdrage: 12,50 €
Scholieren en studenten: 6,25
€
Ereleden: 25,00 €
Beschermden leden: 50,00 €
Rekeningnr: 432 -5245521-01

* * *

Kaftontwerp: Vera Persoons

PRIESTER DAENS - STEUNFONDS VOOR HET DAENSHUIS

Het Priester Daensfonds zet zijn schouders onder zijn initiatief "Aalsters Wijkgezondheidscentrum Daenshuis" en opent een steunlijst. Hoe dan ook, er is een noodzakelijk startbudget nodig.

Stortingingen kunnen gebeuren op: 777 -5976881-11 van vzw Aalsters Wijkgezondheidscentrum "Daenshuis", Dr. De Moorstraat 104a, 9300 Aalst.

Dankzij de steun van milde gevers ontving het Daenshuis reeds de som van **10.132,50 euro (405.300 BEF)**, waarvoor onze oprechte dank.

ACW-Zuid-Oost-Vlaanderen, Aalst	70 €
Dauwe-Van Hese I., Aalst	25 €
Daelemans Augustin, Aalst	25 €
Van den Henda Vera, Gentbrugge	25 €
Slagmulder Herman, Aalst	25 €
Vlaamse Oud-Strijders, Aalst	148 €
Dom Modest Van Assche-komitee, Erembodegem	112 €
Mevr. Henderickx, Lede	25 €
Sonck Herwig, Denderleeuw	25 €
D'Hondt Wilfried, Ninove	50 €
Philips Jozef, Aalst	30 €
Elias-Van Cromphout, Aalst	25 €
naamloos	25 €
De Bruyne Wouter, Aalst	30
€	
Wie vervolledigt de lijst ???	

Giften vanaf 30 euro zijn vanaf nu **fiscaal aftrekbaar** indien gestort wordt op de rekening van:

Koning Boudewijnstichting
1000 Brussel
000 - 0000004 - 04

met vermelding: L80969 - Daenshuis vzw

Lidmaatschapshernieuwing 2005

Al meer dan tien jaar konden wij de richtprijs voor het lidgeld van het Priester Daensfonds en het daarbij horende tijdschrift Daens Vandaag houden op 12,50 euro. Ondertussen gingen de posttarieven voor de verzending al enkele keren omhoog en ook de inkomsten van de publiciteit daalden.

We zien ons dan ook verplicht om de lidgelden voor 2005 enigszins te verhogen.

Gewone leden betalen voortaan 15,00 euro

Scholieren en studenten: 7,50 euro

De bijdragen van ereleden (25,00 euro) en beschermende leden (50,00 euro) blijven ongewijzigd.

Wordt Pieter Daens ondergewaardeerd in de geschiedschrijving van de Daensistische Beweging?

De Aalsterse historicus Hendrik Strijpens (°1941) ontwikkelde zich tot een kenner van de negentiende-eeuwse Vlaamse en sociale geschiedenis. Aalst en Oost-Vlaanderen staan daarbij weliswaar centraal, maar vandaaruit geeft hij een beeld van de situatie in heel Vlaanderen. Naast boeken als *Geschiedenis van Aalst. 1750-1950* (in vijf delen), *50 jaar Handelsschool in Aalst 1948-1998*, *De Aalsterse landschapsschildersschool* of *Aalsterse Gesprekken* (interviews met onder meer Luc Defortrie en Bert Van Hoorick), *Aalst. Het hospitaal, artsen en het medicaliseringsproces in België*, publiceerde hij *Oost-Vlaanderen. Bouwheer van de 'staat' België*, en in een breder perspectief: *1881. Een vriend der Waarheid?* met als ondertitel "Een nieuwe visie op socialisme en Vlaamse Beweging", en *De reis van Ed. Ducpétiaux: Brussel-Straatsburg in 1832*, over het ontstaan van de Europese Beweging (in vier talen). Het ontstaan van België; de partijvorming van liberalen, katholieken en socialisten; de Vlaamse, sociale en Europese beweging; het Daensisme; Kerk en loge zijn de belangrijkste thema's in zijn oeuvre.

Momenteel werkt hij aan een vierdelige reeks **Aalsterse Fundamenten**, een globale studie van Aalst tussen 1750 en 2002, in vier delen. Hij maakt daarbij gebruik van tot nog toe onbekende of onontgonnen archieven, nog niet gepubliceerde illustraties en foto's.

Midden 2004 verscheen het derde deel van dit groots opgevatte project, onder de titel: *Pieter Daens, J.B. Van Langenhaeke en de Daensistische Beweging. De geschiedenis van de democratie in Vlaanderen en België 1850-1893*. Het boek valt uiteen in drie delen waarvan in dit artikel – in het kader van het Priester Daensfonds – vooral het eerste deel onze aandacht krijgt. Het draagt als titel: *Het laatste woord. Pieter Daens en de groep rond J.B. Van Langenhaeke starten de Daensistische*

beweging in 1887.

In zijn 'Woord vooraf' beweert Strijpens dat in België "de politieke en universitaire wereld met elkaar vervlochten werden" en dat "sindsdien dat kleine wereldje van Vlaamse historici geïnstitutionaliseerd verzuild blijft in een steeds voortschrijdende ontzuilde maatschappij". Ook in de historiografie van de Vlaamse beweging maken professoren en hun universitaire aanhang uit katholieke en vrijzinnige milieus van hun machtspositie gebruik om de discussie te monopoliseren zodat historici met andere meningen weinig of niet aan bod komen. Strijpens vond voor die bewering steun in het recent verschenen boek *Geschiedenis maken...*, het liber amicorum van prof. em. Herman Balthazar.

Strijpens rekent zichzelf tot de 'historici met andere meningen'. Hij is het, "na grondig onderzoek en (zich) steunend op nieuw bronnenmateriaal", niet eens met historici als Lode Wils en Frans-Jos Verdoodt die stellen dat omstreeks 1890 spontaan en bijna gelijktijdig in diverse provincies Vlaamse, sociale en democratische stromingen ontstonden die de directe voedingsbodem hebben gecreëerd voor de Daensistische Beweging. Hij plaatst de start van de Daensistische Beweging in 1886-1887 - vijf jaar vroeger dan Wils en Verdoodt - op het moment dat Pieter Daens, Jan-Baptist Vanlangenhaeke en de sociaal-democraten die later de roelanders worden genoemd, politiek gaan samenwerken. Ook de stelling van Wils, dat de activiteiten van de onderwijzers in het Oudenaardse, van Hector Plancquaert en Léonce du Castillon plaats vonden vóór Pieter Daens in actie schiet, meent hij te kunnen corrigeren. Hij meent dat de rol van drukker Pieter Daens in de voorbereidende fase van de Daensistische Beweging onvoldoende belicht en ondergewaardeerd wordt. Hij heeft die idee al vroeger gelanceerd, maar ze vond weinig gehoor. Hij probeert nu met nieuwe bewijzen zijn mening kracht bij te zetten.

Hij legt de wortels van het Daensisme in het kanton Zottegem (met een uitloper naar het Oudenaardse), bij de lokale notabelen in wier schoot omstreeks 1860 de uitgave van *Het Land van Aelst* wordt gepland. Deze families Haumont, De Beer en Van der Haegen hebben familieleden in Aalst, waarvan sommigen in de politiek staan. Zo zullen de Vlaamse activiteiten zich van Zottegem naar Aalst verplaatsen. De jonge drukkersgast Pieter Daens legt tussen 1865 en 1872 “zoveel interessante contacten dat in Gent en Antwerpen reeds het embryo van de latere christen-democratie en de Daensistische Beweging wordt gevormd”. Daens wordt in 1867 en 1873 medeorganisator van de Landdagen en meteen een bekende figuur in Vlaamse kringen. Hij wordt een actief lid en in 1868 voorzitter van het Davidsgenootschap, dat geen studentenbond is, maar een vereniging van actieve flaminganten binnen de Katholieke Partij. Zijn invloed wordt in Aalst zo sterk (hij is lid van de Werkrechtersraad, redacteur van *Het Land van Aelst*, uitgever van een populaire almanak) dat de Katholieke Partij met

zijn Vlaamsgezinde acties rekening moet houden. De katholieken Van Wambeke, Van der Haegen en hun groep verdedigen uiteindelijk de eisen van Pieter Daens (de vernederlandsing van de stad) en behalen zo de definitieve overwinning op de liberalen in 1872. Daens stimuleert de Aalsterse parlementsleden om samen met de Antwerpse en Gentse groepen de eerste taalwetten (1873 en 1878) in het Parlement te doen stemmen. Tegelijk is hij een van de weinigen in de Katholieke Partij die de sociale kwestie opmerken. Hij streeft vanaf

zijn eerste optreden “de synergie van sociale betrokkenheid, Vlaamsgezindheid en democratisch radicalisme” na.

In 1881-82 is Pieter Daens een welgestelde burger. Hij is getrouwd met Louise Mayart, de gefortuneerde dochter uit een leerlooiersfamilie, en de uitgave van zijn weekbladen en almanakken kent een groot succes. Hij stelt zich op als een onafhankelijk journalist die vindt dat de Katholieke

foto KADOC, Leuven

Partij democratischer en progressiever moet worden. Hij verdedigt de poll, de evenredige vertegenwoordiging en zelfs het algemeen stemrecht en stelt zich antimilitaristisch op. Ook Davidfonds – Aalst, dat volledig binnen de katholieke partijstructuren is opgegaan, krijgt kritiek. In de economische crisis van 1885-87 trekt hij partij voor de arbeiders die veel te weinig betaald worden en voor de landbouwers in de plattelandgemeenten. Maar hij krijgt nagenoeg geen medewerking en steeds meer tegenkanting.

In 1887-1888 wordt hij opnieuw een plaatselijke en nationale figuur, opnieuw de motor van de Vlaamse en sociale acties. In het Davidsgenootschap werkt hij samen met

Van Langenhaeke en zijn sociaal-democraten, die een open confrontatie met de Katholieke Partij niet uit de weg gaan en als groep ook buiten het arrondissement Aalst optreden. Op Vlaams gebied, inzake het antimilitarisme en de loting, het vrijwilligersleger en de slavenhandel in Kongo komen hun standpunten overeen. Uit de versmelting van de leden van het Davidsgenootschap met het bestuur van *Het Land van Riem* ontstaat op 25 november 1887 het Vlaamsche Taalgilde. Met mensen als Leo Bethune, Isidoor Bauwens en Hector Arijs

die resoluut de Vlaamse kaart trekken, met jonge Vlaamsgezinde burgers en bekwaamheidskiezers heeft Daens opnieuw een Vlaams gezelschap waarmee hij op de Franssprekende Woeste en de leidende katholieke parlementsleden kan drukken. Als Edward Coremans in het najaar van 1888 een wetsvoorstel neerlegt dat handelt over de vervlaamsing van de rechtbanken in strafzaken, zorgt dat in Aalst voor tribulaties en commotie. De Aalsterse flaminganten en het Vlaamsche Taalgilde steunen het wetsvoorstel. Woeste en De Sadeleer, die in eerste lezing het voorstel hebben afgewezen, worden door de leden van de Taalgilde op de vingers getikt en schriftelijk aangemaand om van houding te veranderen. Pieter Daens was daarbij aanwezig. En ook in zijn weekbladen voerde hij een niet mis te verstane campagne. Mee als gevolg daarvan zullen Woeste en de katholieke parlementsleden Coremans gedeeltelijk steunen (niet voor een rechtbank in Aalst) en de wet aannemen. Als Woeste in 1890 een voorstel van Coremans tot wettelijke regeling in het vrij middelbaar onderwijs helpt kelderen, zetten Daens en de Aalsterse flaminganten hem opnieuw onder druk. Maar van een scheurlijst tegen Woeste willen ze vooralsnog niet weten. Evenwel, vanaf eind 1890 wordt de conservatieve tegenkanting sterker en over heel Vlaanderen worden de democraten en flaminganten in het defensief gedrukt. Pieter Daens wordt “de spreekbuis van de economisch zwakkeren en alzo de ‘geviseerde’ tegenstrever van de katholieke industriëlen”. Maar tegelijk voelen “vele arbeiders, landbouwers en hopboeren, kleinburgers, middenstanders en flaminganten zich door Woeste en de Aalsterse parlementsleden in de steek gelaten en kijken (ze) uit naar nieuwe katholieke kandidaten. Wanneer in 1893 het algemeen meervoudig stemrecht wordt ingevoerd, trekt Pieter Daens onmiddellijk de politieke conclusies. Samen met de roelanders sticht hij in Okegem de Christene Volkspartij. Zijn broer

priester Adolf Daens schrijft het programma. En Strijpens besluit: “Priester Daens kreeg een standbeeld en een film en werd in 2000 door de provincie Oost-Vlaanderen uitgeroepen tot figuur van de twintigste eeuw. “Misschien ware het beter geweest de ‘gebroeders Daens’ met die eer te belonen. In alle geval wacht Pieter Daens in Aalst nog steeds op een standbeeld”.

Het boek van Strijpens is het resultaat van jarenlang doorgedreven en minutieus speurwerk, een streng wetenschappelijke studie die zich uiteraard vooral richt tot historici. Het bevat een massa gegevens die samen een goed beeld geven van een belangrijke periode in de Vlaamse en Belgische geschiedenis,

van de diverse stromingen die de bouwstoffen voor onze huidige maatschappij hebben geleverd.

Het boek (123 blz. 30 x 20,5 cm, geïll., gelijmd en gebonden met verstevigde kaft) kost 35 euro (verzendingskosten inbegrepen). Bestellen kan door het bedrag over te schrijven op rekeningnummer 428 – 0108649 – 42 van Werkgroep 2000, Gentse Steenweg 231, 9300 Aalst.

FVC

Herman Slagmulder blijft actief in het bestuur van het Priester Daensfonds

Op de Daensdag in juni 2004 gaf Herman Slagmulder officieel het voorzitterschap van het Priester Daensfonds over aan Rob Librecht. Na bijna vijftien jaar voorzitterschap vond hij dat een jonger element de taak moest overnemen. Hij wordt begin april volgend jaar vijfenzeventig en vindt terecht dat hij het wat rustiger mag doen. Hij dankte de bestuursleden en medewerkers voor hun jarenlange inzet en medewerking. Hij wil geen erevoorzitter benoemd worden, maar blijft wel meewerken in het bestuur van het Daensfonds.

Dat hij in 1989 aangezocht werd om voorzitter te worden, heeft vele redenen. Hij was geboren en opgegroeid in een daensistische familie in Aalst, en had als regisseur van toneelstukken, operettes en massaspektakels bewezen dat hij een verenging kan leiden en met mensen kan omgaan.

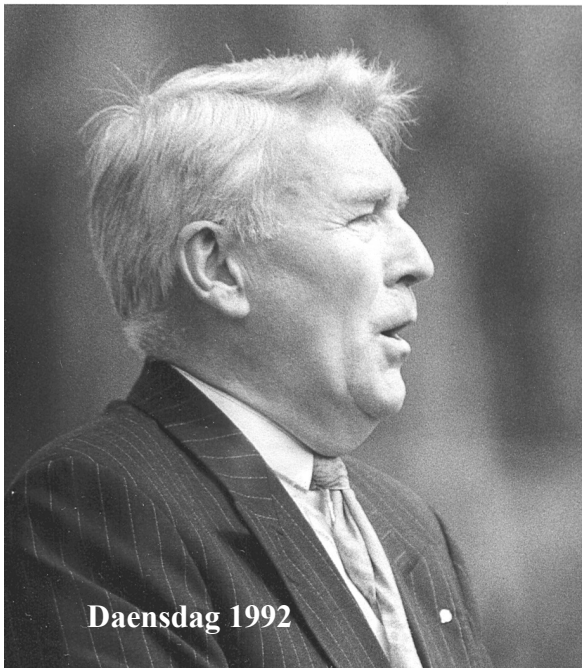
Behalve leraar mechanica aan het Vrij Technisch Instituut in Aalst, speelde en speelt Slagmulder een belangrijke rol in het sociale en culturele leven van Aalst en omgeving.

Hij behaalde de eerste prijs conservatorium en

zong occasioneel in de Gentse Opera. Ook bij de inhuldiging van het Daensmonument op de Werf in Aalst in 1957 gaf hij enkele gelegenheidsliederen ten beste. Gedurende vijftientig jaar was hij leraar zang en lyrische kunst aan de Stedelijke Academie. Toen hij in 1994 met die taak stopte, boden zijn leerlingen en oud-leerlingen hem een 'dankconcert' aan op 28 mei 1994 in de feestzaal van het Stadhuis van Aalst.

Hij organiseerde jubilea en herdenkingen en regisseerde toneelstukken en operettes voor gezelschappen in onder meer Tielt, Ternat en Groot-Bijgaarden. Maar als regisseur gaat zijn bijzondere aandacht nog steeds uit naar de Aalsterse toneelvereniging De Catharinisten, waarvan hij al meer dan een halve eeuw lid is. Voor dat gezelschap regisseerde hij onder meer het passiespel *Passio Christi* van de Aalsterse rederijker Guiliam Caudron, in 1991 naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de heroprichting van die aloude rederijkerskamer die tijdens de Franse Revolutie had opgehouden te bestaan.

Omwille van zijn organisatietalenten werd hij ook gevraagd om de regie te voeren van Vlaams Nationaal Zangfeesten en IJzerbedevaarten en van 1982 tot 1993 van het 11 juli-feest op de Grote Markt in Brussel. Ook voerde hij de regie over de twee pausbezoeken aan Vlaanderen. "Zo'n massaspektakel is totaal anders dan theater. In toneel werk je normaliter gedurende een korte periode heel intens door met een kleine groep. Je speelt ook voor een beperkt publiek. Voor een massaspel ben je een heel jaar bezig. Het groeit gestager, omdat er elementen bijkomen waar je in een toneel geen rekening moet mee houden. Een massaspektakel is altijd in opdracht van een verenging, hetzij godsdienstig hetzij cultureel. Die drukt haar eigen stempel. Dat maakt het voor een regisseur niet altijd zo makkelijk. Ik probeer mijn artistieke inbreng erbij te brengen, maar ik moet vertolken wat de opdrachtgever graag wil zien". Hij heeft in

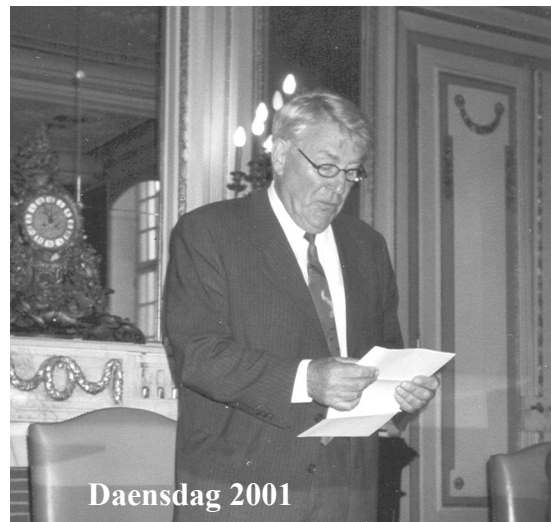

Daensdag 1992

zijn massaspektakels altijd veel aandacht besteed aan beeld en muziek, waardoor hij aan het woord, dat in massaspektakels centraal staat, een grotere dimensie wilde geven.

Als voorzitter van het Priester Daensfonds trad hij in het voetspoor van Frans De Neve en Luc Delafortrie, die respectievelijk tot begin 1977 en tot september 1989 het Daensfonds hebben geleid. Eind jaren 1980 zat het Priester Daensfonds in problemen. Voorzitter Luc Delafortrie was al diep in de zeventig en had gezondheidsproblemen. En statutair moest hij na twaalf jaar als voorzitter vervangen worden. Het ledenaantal was gedaald. Oudere leden en pioniers van het eerste uur waren gestorven of hadden afgehaakt, en jongere mensen voelden zich – vaak door onwetendheid – niet aangetrokken tot het fonds.

Herman heeft zich geen kandidaat gesteld om voorzitter te worden, maar werd gevraagd om die taak op zich te nemen. Hij aarzelde enige tijd, want hij had al veel activiteiten en een drukke agenda. Maar als Aalstenaar wist hij welke verdiensten priester Daens had in de ontvoogding van het Vlaamse

Daensdag 2001

heel wat mensen gebruikt en misbruikt, maar wat mij heeft blijven aantrekken is zijn onbaatzuchtige inzet voor mensen, dat idealisme dat in deze tijd misschien wat minder aanspreekt”.

Hij slaagde erin om rond zich een actieve bestuursploeg te vormen en jongere mensen aan te trekken. Als voorzitter leidde hij al die jaren bijna

alle bestuursvergaderingen van het fonds (meerdere per maand), was hij actief betrokken bij de voorbereiding en realisatie van de jaarlijkse Daensdag, deed stappen bij bevoegde personen. Mee onder zijn impuls en leiding werden Daensherdenkingen georganiseerd in onder meer Aspelare (Van de Velde, Soens, Sterck en Van Langenhacke), Deerlijk (Vanderschelden), Denderhoutem (De Backer), Outer (Plancquaert, Ceuterick en smid Lambrecht), Moorsel (Caudron), Welle (Eeman), Wortegem-Petegem (Plancquaert), Sint-Genesius-Rode en Alseberg. Hij organiseerde samen met een aantal actieve bestuursleden colloquia (onder meer over armoede

Outer 1995 - Smid Lambrechtherdenking

en uitbuiting, over amnestie en verzoening), zette zich in voor een Daenszaal in de IJzertoren en voor het Daenshuis in Aalst. Dat de Aalsterse burgemeester op de laatste Daensdag openlijk haar waardering uitsprak voor de werking en het gedachtegoed van het Priester Daensfonds, zal voor hem een grote voldoening geweest zijn.

en uitbuiting, over amnestie en verzoening), zette zich in voor een Daenszaal in de IJzertoren en voor het Daenshuis in Aalst.

Dat de Aalsterse burgemeester op de laatste Daensdag openlijk haar waardering uitsprak voor de werking en het gedachtegoed van het Priester Daensfonds, zal voor hem een grote voldoening geweest zijn.

FVC

Vijfde Emiel Van de Guchtprijs: Vlaanderen, Europese regio

Op donderdag 27 mei 2004 werd in de zaal 'De Schelp' van het Vlaams Parlement de Vijfde Emiel Van de Guchtprijs uitgereikt. Gevraagd werd een grondige studie over het thema 'Vlaanderen, Europese regio'.

Nu de grenzen van de interne markten worden afgebouwd en Europa een vrije economische zone wordt, krijgen de regio's met hun specifieke culturele en economische affiniteiten steeds meer belang. Ze geven een bijzondere gestalte aan het Europees model en moeten worden ingebed in de nieuwe grondwet. Europa mag niet groeien naar één enkele multiculturele samenleving, met een

de verzameling van staten of de verzameling van eventueel zelfs grensoverschrijdende regio's met eigen economische en culturele affiniteiten?

Rond dat thema ontving de Stichting Emiel Van de Gucht drie inzendingen:

- Vlaanderen en Europa, een onafgewerkte relatie, door de professoren Kris De Schouwer en Hendrik Vos;

- Vlaanderen, Europese regio, door Hans De Belder, diplomaat en gewezen senator;

- Vlaanderen, Europese regio, door Frank Inge-laere, licentiaat Europees recht.

De Raad van de Stichting besloot dat de drie

V.l.n.r.: Emiel Van de Gucht, ereconsul Yvan Rombouts en Hans De Belder

Europese cultuur die zonder meer de lokale en regionale culturen en economieën zou opslorpen en zelfs verdringen. Het gevaar voor een geïnstitutionaliseerde monocultuur, die men dan de 'Europese Cultuur' zou noemen, is zeer reëel. Regio's als actoren van de integratie moeten worden erkend wat gevolgen heeft voor de samenstelling en de bevoegdheid van de Raad van Europa, de interne rechterlijke regeling voor regio's, de rol en de ontwikkeling van het Comité van regio's en de wisselwerking en het impact van de regio's op de Europese grondwet. Wordt het Europa van morgen

werken, elk vanuit hun perspectief, met elkaar verweven zijn en alle drie een oorspronkelijk wetenschappelijk werk van hoog niveau zijn. Hij besloot dan ook om geen keuze te maken en de drie inzendingen te bekronen.

De Emiel Van de Guchtprijs (25.000 euro) werd daarom uitzonderlijk samengevoegd met de Cultuurprijs Paternoster - Van Genechten (ook 25.000 euro), zodat het bedrag van 50.000 euro onder de drie laureaten kon worden verdeeld. De inzendingen zullen in boekvorm worden gepubliceerd.

Kris De Schouwer en Hendrik Vos constateren dat Vlaanderen een nog jonge regio is die zijn plaats

zoekt in de Belgische context en in Europa, maar niettemin meespeelt in concrete Europese dossiers. Maar het laat kansen liggen en heeft geen uitgewerkte participatiestrategie: Europese politiek is in vele administraties geen prioriteit en een proactief beleid ontbreekt grotendeels.

De Belder pleit er als Vlaams-nationalist voor dat Vlaanderen in de Europese Unie zo snel mogelijk volledig autonoom zou optreden en zou erkend worden als een volwaardige, diplomatiek - verdragsrechtelijke partner. Ook volgens De Belder maakt de Vlaamse overheid onvoldoende gebruik van de voorhanden zijnde mogelijkheden om de Vlaamse belangen, waarden en prioriteiten internationaal te promoten. Hij brengt suggesties aan die onze score kunnen verbeteren.

Frank Ingelaere toont het belang aan van een proactiever bespelen van het Europese niveau door de Vlaamse actoren en van een nauwgezet bewaking van het internationale imago van Vlaanderen. Hij onderzoekt de verschillende interregionale initiatieven waarbij Vlaanderen soms medespeler is, het Vlaamse aandeel in de structuurfondsen en de plaats van Vlaanderen in het Europees ruimtelijk ontwikkelingsperspectief. De gelijkwaardigheid van de Belgische federale en deelstaatoverheden en de juridische gevolgen daarvan roepen op het Europese niveau angst op voor precedentwerking.

Onder het mecenaat van de heer Emiel Van de Gucht en de drijvende kracht van wijlen Albert De Cuyper, werd de Stichting Emiel Van de Gucht opgericht op 29 augustus 1985 en door de regering erkend als culturele instelling van openbaar nut. Ze is pluralistisch en beoogt “de algemene ontwikkeling en de volledige ontvoogding van onze Vlaamse Gemeenschap, ook in Brussel, onze hoofdstad”. Verder bevordert ze de Vlaamse identiteit als volksgroep en stimuleert ze het cultuurgebeuren in Vlaanderen. Om dat doel te bereiken, schrijft ze een driejaarlijkse prijs uit voor een oorspronkelijk wetenschappelijk werk waarvan het thema door de Stichting wordt vastgelegd. Die prijs, oorspronke-

lijk 1.000.000 BF, bedraagt nu 25.000 euro. Hij werd voor het eerst uitgereikt op 28 mei 1990 aan een groep Leuvense professoren voor hun studie ‘Vlaanderen op een kruispunt – sociologische, economische en staatkundige perspectieven’. De tweede prijs werd niet uitgereikt omdat de jury van oordeel was dat de twee ingezonden werken onvoldoende wetenschappelijk niveau haalden. De derde Van de Guchtprijs werd op 17 september 1996 uitgereikt aan vijf jonge Vlaamse wetenschappers voor ‘Proeve van Grondwet voor Vlaanderen’. De vierde prijs ging op 14 juni 2000 naar het werk ‘Een nieuw statuut voor Brussel’. Alle bekroonde werken werden in boekvorm uitgegeven en kregen ruime aandacht.

Stichter en erevoorzitter Emiel Van de Gucht was een succesvol zakenman die als overtuigd Vlaming gezien en ervaren heeft dat de Vlaming in Brussel nog vaak niet behandeld wordt als de gelijke van de Franstalige.

Zijn ouders waren eenvoudige werkmensen uit Sint-Katharina-Lombeek en dat heeft hij nooit vergeten. Zijn grootouders van moeders zijde waren daensisten en zijn ooms flaminganten. Als zakenman in Brussel kon hij niet altijd openlijk voor zijn Vlaamse overtuiging uitkomen. En door zijn drukke beroepspraktijk had hij nooit veel tijd om deel te nemen aan het Vlaamse cultuur- en gezelschapsleven. Toen hij in 1980 met pensioen ging, wilde hij een deel van zijn geld gebruiken om de Vlaamse ontvoogding, het welzijn en de algemene ontwikkeling van de Vlaamse mensen te stimuleren. Hij zou dat doen door een prestigieuze prijs die na zijn dood om de drie jaar zou worden uitgereikt. Maar notaris Paul Daels kon hem overtuigen met dat plan dadelijk te beginnen. Zo ontstond in 1985 de Stichting die zijn naam draagt.

Van de Gucht beseft dat de Vlaamse en sociale strijd één zijn. Hij is al bijna twintig jaar beschermend lid van het Priester Daensfonds.

FVC

Nog geen eenheidsstatuut voor arbeiders en bedienden

In het jaar 1900 werd in België het arbeidersstatuut in het leven geroepen, veel later gevolgd door het bediendenstatuut in 1922. Het bediendenstatuut verschaftte de bediende veel betere arbeidsvoorwaarden dan de wet van 1900 voor de arbeider. De ongelijke behandeling strekte zich uit over uiteenlopende aspecten zoals opzegtermijnen, proeftijd, vakantie, pensionering. Dat onderscheid tussen arbeiders en bedienden bestaat nog altijd. Mensen als Roger Blanpain, emeritus hoogleraar arbeidsrecht, en Jos Cnops, chef meestergast, zetten zich al jaren in om die discriminatie weg te werken, maar zonder veel resultaat.

Volgens Blanpain heeft dat verschillende oorzaken: *Ten eerste hebben we te maken met bestaande machtsverhoudingen binnen de vakbondsstructuren die volledig gebouwd zijn op het historisch onderscheid 'werklieden' en 'bedienden': aparte instellingen, aparte fondsen en aparte structuren. Dat noemen we de 'kapellen' waarin eigen belangen voorgaan op die van de eigen werknemers. Ten tweede, door het in stand houden van aparte klassen, zijn de arbeiders minder beschermd en hebben dus meer nood aan vakbonden waardoor die zichzelf weer in stand kunnen houden. Ten derde zijn er de werkgeversorganisaties, met name het VBO, die niet happig zijn omdat men de concrete financiële consequenties niet volledig kan inschatten, want een gelijkschakeling hangt samen met een factuur: Aan iedereen het statuut van bediende geven is onbetaalbaar, onder andere vanwege de kafkaïaanse opzegtermijnen die bedienden nu hebben. Ten vierde zit de politiek zozeer verweven in het belang van de vakbonden en vice versa dat iedere stap van een minister stuit op dat machtsblok. Kortom: de arbeidsmarktpolitiek zit verroest, zit vast als een bunker uit de Tweede Wereldoorlog die het landschap ontsiert en er komt geen schot in.*

Het Arbitragehof, dat als hoogste gerechtshof zich in 1993 over het probleem heeft gebogen, is gaan oordelen over de vraag of mensen in gelijke situaties anders behandeld kunnen worden. Men kan maar anders behandeld worden als het ook anders is. Het Hof heeft gezegd: dit onderscheid tussen arbeider en bediende zou moeten weggewerkt worden. Men heeft

die opdracht aan de overheid gegeven. De overheid neemt die handschoen niet op. Het Arbitragehof dringt niet aan omdat haar leden voor een deel politiek benoemd zijn. Uiteraard gaan die mensen geen moed hebben om klare wijn te schenken zoals het in Duitsland grondwettelijk wel gebeurd is in 1987. Daar heeft men aan de wetgever gezegd: u heeft vijf jaar de tijd om dat onderscheid op te doeken. Bij ons heeft men gezegd: 'Het onderscheid is er, er moet een ander statuut komen en de wetgever moet het doen' maar zonder follow-up, zonder sancties. Het is dus een dode letter gebleven en geen prioriteit.

Cnops: Ik zie geen verschil meer tussen een arbeider en bediende. Een automonteur moet vandaag een computergestuurde auto herstellen: wat is het verschil met een bediende die gegevens moet intikken in een computer? Wat mijn vak als tuinier betreft: een gewone tuinier moet goed kunnen rekenen. Hij moet weten welke planten bij elkaar kunnen staan, hij moet op de hoogte zijn van plantenziektes en de bestrijding ervan, hij moet het verschil kennen tussen zuigende en vretende insecten en welke producten hij voor de bestrijding ervan moet gebruiken met welke bijwerkende effecten voor de directe omgeving, hij moet inzicht hebben in onkruidverdelging en de werking van de verschillende producten, van scheikunde, van bescherming. Kortom, de arbeider van vandaag verricht zowel intellectuele arbeid als handenarbeid.

Blanpain: Op het gebied van arbeidsverhoudingen is het nodig onderscheid te maken in beloning en arbeidsvoorwaarden maar wanneer men categorieën maakt moeten die toepasbaar zijn. Het onderscheid werkmans (handenarbeid) en bediende (intellectuele arbeid) is in de praktijk niet toepasbaar. Men weet niet onder welke categorie een bloemenverkoper, een bewaker, een jager, een meestergast valt. Vroeger, toen velen nog niet konden lezen of schrijven, was het een punt. Nu is iedereen ontwikkeld en toch worden er twee 'kasten' van werknemers in stand gehouden, een vorm van 'apartheid' op de werkvloer op het vlak van arbeidsvoorwaarden, vorming en attitude

van werknemers. Bovendien wordt van arbeiders nog steeds niet gevraagd dat ze nadenken, dat ze participeren in de onderneming! Ten tweede is er geen doorstroming: 'blue and white color' kent men overal maar in andere landen is het basisstatuut hetzelfde waardoor men makkelijker van werksoort verandert: arbeidsmobiliteit! Bij ons is dat uitgesloten. In de huidige informatiemaatschappij hebben we een heleboel potentieel afgestoten vanwege te weinig vorming. Met nieuwe vorming zou men andere functies kunnen gaan uitoefenen, tegelijkertijd in andere categorieën terecht komen hetgeen de werkgever voor financiële en juridische dilemma's plaatst. Er is geen flexibiliteit op de arbeidsmarkt hetgeen nog verergerd wordt doordat heel wat functies niet worden ingevuld vanwege impopulariteit want behorende onder het arbeidersstatuut zoals chauffeurs, lassers, elektriciens. Ouders willen niet dat hun kind arbeider wordt want een arbeider is tweede klasse.

Het beginsel van gelijke behandeling waarbij mensen dus onder gelijke voorwaarden opereren, is een van de meest fundamentele democratische beginselen: gelijkheid op het vlak van vorming en van arbeidsvoorwaarden. Dit vertaalt zich in een eenvormig basisstatuut. Dit beginsel is in ons land niet geëerbiedigd zowel ethisch als juridisch. Het diepe onrecht heeft ertoe geleid dat we nu een aparte klasse van mensen hebben die niet op dezelfde wijze aan het maatschappelijk leven participeren, die niet kunnen doorgroeien. Het gaat om het basisstatuut dat hetzelfde moet zijn: niet enkel vanwege een rechtvaardig inkomen maar ook met betrekking tot belangenverdediging.

De banken hebben dit onderscheid al lang afgeschafte vanwege afwezigheid van werklieden, ook Electrabel heeft al zijn arbeiders bedienden gemaakt. Het is voor bedrijven heel duur om aparte collectieve arbeids- en administratieve overeenkomsten te maken, aparte verkiezingen te organiseren, aparte pensioenberekeningen te maken. In die ondernemingen waar men hoofdzakelijk met werklieden zit (80%) zoals in de metaal of bouw is men geneigd de moeite niet te doen om de verschillende statuten te respecteren omdat het te duur is. Hierdoor riskeert men op termijn economische competitiviteit en een onoplosbaar conflict op het vlak van arbeidsethiek.

Mensen hebben het recht op een gelijke behandeling, de arbeidsvoorwaarden moeten gelijk zijn. Dat wil niet zeggen dat iedereen evenveel moet verdienen. Wanneer we niet mogen discrimineren op het vlak van ras, huidskleur, afkomst, gezondheid, nationaliteit, sekse dan ook niet op het soort werk dat je doet. Het basisstatuut van elke werknemer moet hetzelfde zijn en dat is het niet! Dit is ten gronde ethisch niet verantwoord, en dus een schande voor en van België!
Cnops: Er is een verschil tussen permanente (is verplicht) en professionele vorming. Met professionele

vorming kun je sneller van niveau C naar C2 en C3 evolueren. Er zijn arbeiders die negen jaar moeten wachten omdat die professionele vorming gewoon niet bestaat. Een arbeider kan geen beroep doen op professionele vorming om te kunnen doorstromen.

Blanpain: De overheid betaalt een aanzienlijke syndicale bijdrage aan de traditionele vakbonden plus een aantal vrijgestelden (in 2003 ± 410 miljoen euro). Vakbondsorganisaties die niet erkend zijn door de Belgische overheid (erkenning vanaf 50.000 leden) ontvangen geen overheidsgeld en kunnen hun leden geen diensten bewijzen als vorming en begeleiding. In de privé-sector worden ook voordelen aan gesyndiceerden uitbetaald door werkgevers. Binnen de internationale arbeidsorganisatie zijn dat symbolische bedragen. In België overstijgt die geldstroom de syndicale bijdrage en is er dus sprake van concurrentievervalsing. Bovendien wordt de fundamentele vrijheid van vereniging geschonden doordat de druk op de werknemer om aan te schuiven bij een erkende organisatie zeer groot is. Reken daarbij de 'politieke' cadeaus en een lidmaatschap dat voor een belangrijk deel wordt terugbetaald, dan is er geen sprake meer van vrije keuze en werkt men niet in overeenstemming met de internationale verdragen. Ik ben een grote voorstander van vakbonden, maar de bonden moeten democratisch en transparant zijn, de leden moeten hun leiders kiezen en de leden hebben het recht om te weten wat er met hun lidgeld gebeurt. De vakbonden vragen terecht inspraak en informatie in de onderneming maar tegelijkertijd weigeren ze aan de eigen leden mee te delen wat er met de lidgelden gebeurt. De fondsen voor bestaanszekerheid die in alle bedrijfssectoren bestaan - waar werkgevers en werknemers gelden in storten - zijn ondoorzichtig. Die fondsen worden beheerd door de vakbonden en delen 'cadeaus' uit aan werknemers. Niemand heeft zicht op wat er met die gelden gebeurt en er wordt geen openbare verantwoording voor afgelegd. We zitten met een situatie waarin de sociale partners een staat zijn in de staat waar het eigen belang voor gaat op dat van de leden en - naast wat er ook mogelijk wordt gemaakt - vooral remmend werken op de arbeidsmarktontwikkeling.

België wordt niet aangeklaagd vanwege het in stand houden van de twee statuten, wel wordt het regelmatig op de vingers getikt met betrekking tot hoe onze vakbonden zijn gestructureerd. Representativiteit betekent in België dat de organisatie meer dan 50.000 leden telt, in de nationale arbeidsraad zit (waarover de minister beslist) en interconfessioneel is. Representativiteit moet volgens de internationale wetgeving objectief vooraf vaststaan. In België staat het niet vooraf vast omdat het een 'politieke beslissing' is. Op deze praktijk wordt België herhaaldelijk op de vingers

getikt. De Belgische regering wordt gevraagd om de wetgeving aan te passen zodanig dat ook andere representatieve vakbondsorganisaties mee kunnen doen (met minder dan 50.000 leden). Deze berispingen met aanbeveling legt men consequent naast zich neer onder druk van bestaande machtsverhoudingen. De uitspraken van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) zijn alleen moreel en niet politiek bindend. In het parlement zou daarover geïnterpelleerd moeten worden. Niemand durft, want onze politieke partijen zijn afhankelijk van de steun van de vakbonden. Wie dit machtsevenwicht doorbreekt riskeert harde klappen.

De ILO berispt en vraagt regelmatig of werkgevers zich willen aanpassen. Ook hier weer een probleem: op een bepaald ogenblik gaat het comité van onafhankelijke deskundigen vaststellen dat België de internationale verdragen niet naleeft, men vraagt of België zijn wetgeving wil aanpassen. Dit gaat vervolgens naar het comité in de ILO dat toeziet op toepassing

van internationale verdragen (Committee of application of treaties). De voorzitter van dit Comité is een Belg, Luc Cortebeeck (ACV), met als gevolg dat de handelswijze van België niet op de agenda komt. Het probleem wordt op dat niveau corrupt afgedekt. Nu is België nog het aards paradijs en ik wil die welvaart mee in stand houden. De ramp voltrekt zich als het niet meer in stand te houden is; dan is er misschien een gelegenheid dat deze discriminatoire ongelijkheid in de grondwet definitief wordt aangepakt. Want het is een shock op lange termijn: als men het morgen afschaft, duurt het nog tenminste 10 – 15 jaar eer de effecten zichtbaar zullen zijn. Bovendien vind ik dat wij academici deze principiële onrechtmatigheid veelvuldiger en indringender moeten aanklagen.

(uit interview: Suzan Langenberg, adviseur bedrijfsethiek)

Volkstuinen in Vlaanderen

Op het eerste gezicht misschien verbazingwekkend, maar volkstuinen zijn verrassend actueel. Lange wachtlijsten, recente aandacht in de pers en volkstuinders die zich hardnekkig verzetten tegen bouwpromotoren, illustreren duidelijk hun hernieuwde populariteit.

Het fenomeen van de arbeiders- en volkstuinen ontwikkelt zich naar het voorbeeld van de middeleeuwse ‘coelghaerden’ en kent een explosieve groei in de negentiende eeuw. Ontstaan in een rurale samenleving, evolueert het dan tot een typisch stedelijk verschijnsel. Door de industrialisatie stelt de sociale kwestie zich scherp: de plattelandsvlucht en de massale proletarisering ontwortelen de traditionele rurale structuren. Stilaan worden de elites zich bewust van de noodzaak van een doortastende en efficiënte sociale politiek. De volkstuinen zijn een van de vele instrumenten daartoe.

Voor de fabrieksarbeider in loondienst betekent zo'n tuintje in de eerste plaats een zekere mate van economische onafhankelijkheid. De zelfgeteelde aardappelen, groenten en fruit zijn een welkome en vaak noodzakelijke aanvulling op het gezinsinkomen. Voor de gemeentebesturen en de armenzorg biedt een volkstuin evenzeer economische voordelen: met een goed uitgebouwde infrastructuur kan de (werkloze) arbeider deels zelf instaan voor zijn onderhoud, moet hij minder een beroep doen op de armenzorg en wordt hij in zijn eigenwaarde versterkt. Misnoegdheid over

de leef- en werkomstandigheden van de arbeiders verontrust de burgerij, die de hete adem van de revolutie in haar nek voelt. Zowel industriëlen als de Kerk hanteren de volkstuintjes als een middel om de arbeiders aan zich te binden en hen zo ver als mogelijk uit de buurt van het socialisme te houden.

De tuintjes dienen ook het ‘zedelijke verval’ van de arbeidersklasse tegen te gaan. Weggerukt uit zijn vertrouwde (agrarische) milieu verliest de plattelandsbewoner in de stad voeling met de traditionele waarden, wat resulteert in delinquentie, alcoholmisbruik, kortom in een ‘liederlijk leven’. De elites zijn ten eerste bekommerd om de vrijetijdsbesteding van de arbeiders en zien de arbeiderstuintjes als een doeltreffend middel tot zedelijke verheffing. Een lapje grond om te bewerken herstelt de band met de agrarische roots van de nieuwe stadsbewoners en biedt ze een zekere mate van stabiliteit in de snel evoluerende wereld van de stad.

Een eerste aanzet tot een geïnstitutionaliseerde armenzorg via volkstuinen of allotments wordt al in 1819 in Engeland gegeven. Instellingen voor armenzorg krijgen dan het recht om gemeentegronden voor behoeftigen te reserveren, al blijft dat grotendeels afhankelijk van de goodwill van de welgestelde elite. Pas op het einde van de negentiende eeuw en dan vooral na de Allotments Act van 1882, raakt de verspreiding ervan ook in de steden in een stroomversnelling. Typerend voor Engeland is dat beide politieke strekkingen,

zowel de conservatieve als de liberale, het concept ten volle steunen.

Heel anders is de situatie in Frankrijk waar de volkstuinbeweging maar moeilijk de paternalistische kijk op armenzorg overstijgt en voornamelijk uitgaat van geestelijken en filantropen. Drijvende kracht is priester Lemire, sinds 1893 erg begaan met de beweging. Hij sticht in 1896, naar Belgisch voorbeeld, de Franse tak van de Ligue du Coin de Terre et du Foyer.

In Duitsland hebben gelijkaardige projecten het onder kanselier Bismarck moeilijker om te overleven. Volkstuinen zijn er evenmin een onderdeel van de sociale politiek. Stadsuitbreidingsprojecten en financiële belangen maken dat sommige stadsbesturen niet langer grond ter beschikking stellen van de armen en opteren voor een traditionele armenzorg door voedselbedeling.

Ook in België zal de overheid de volkstuinjes niet als een sociaal beleidsinstrument aanwenden. Toch spelen leidinggevende katholieken een prominente rol. August Beernaert, gewezen eerste minister en geestelijke vader van de huisvestingswet van 1889, wordt in 1896 de eerste voorzitter van de Ligue du Coin de Terre et du Foyer, in Vlaanderen bekend als het Werk van den Akker en den Haard. Achter de gevoerde sociale politiek schuilen immers gelijkaardige motieven als achter de volkstuinbeweging. De organisatie gaat van start in Brussel en kent snel navolging in andere steden. Naast Namen, Gent en Antwerpen hebben ook de kleinere steden Dendermonde en Sint-Niklaas al in 1907 een lokale afdeling van het Werk van den Akker.

Het doel van de stichters van de Ligue, priester Gruel en drukker-uitgever Joseph Goemaere, is de arbeiders spaarzaamheid bij te brengen. Het uitgespaarde geld op de aankoop van groenten en fruit dient de volkstuinder op een spaarboekje bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas te deponeren. Zodra hij 10%

van de aankoopsom van een huis heeft gespaard, verbindt de spaarkas zich ertoe de overige 90% te lenen. De arbeider wordt eigenaar en integreert zich zo in de moderne maatschappij. Het project kan op veel steun rekenen in katholieke milieus, onder meer van de vincentianen en later van de christelijke arbeidersbeweging.

Tijdens de twee wereldoorlogen groeit het aantal leden van het Werk van den Akker explosief. Een volkstuin is dan voor veel gezinnen een bittere noodzaak om te overleven. Na 1945 kalft het ledenbestand geleidelijk maar drastisch af: zeker vanaf de jaren 1960 verdwijnt de economische noodzaak en de volkstuin evolueert naar een ontspannende vrijetijdsbesteding. Reeds in de jaren 1930 werden heel wat lokale afdelingen van het Werk van den Akker op het platteland opgericht. Niet de terbeschikkingstelling van stukjes grond staat dan voorop, wel de samenaankoop van zaai- en plantgoed, opleiding en voorlichting. De ecologische beweging vandaag betekent een nieuwe en belangrijke stimulans en een volkstuin is opnieuw helemaal in, met ellenlange wachtlijsten tot gevolg.

In een overzicht van het Werk van den Akker vormen de ideologische verschuivingen een boeiende invalshoek. Zowel in de negentiende eeuw als vandaag verklaart een bepaalde ethiek mee het succes van de volkstuinen. Staan aanvankelijk 'godsdienst, huisgezin en eigendom' voorop, dan is dat nu veeleer gezondheid en ecologie. In de literatuur, evenals in de eerste jaargangen van *De Volkstuin*, wordt geregeld aandacht besteed aan de rol van volkstuinen in de stadsplanning. Urbanisatie, natuurperceptie in een stedelijke context bieden eveneens interessante perspectieven.

(uit artikel door Annelies Cousserier in Nieuwsbrief KADOC, juli-aug. 2004, blz. 10-13)

Tijdens de 57e Frans-Vlaamse Cultuurdag van het Komitee voor Frans-Vlaanderen (KfV) werd de **Remi Pirynsprijs 2004** uitgereikt aan de vereniging KfV. De plechtigheid had plaats in het stadhuis van Bailleul (Belle) op zondag 26 september 2004. Luc Verbeke, die in 1947 samen met de auteur André Demedts stichter van het KfV was, daarna secretaris voorzitter en nu erevoorzitter, nam de prijs in ontvangst.

De prijs is een initiatief van het Snellaert-Thymfonds beoogt de ondersteuning en bevordering van initiatieven in de geest van de naamgevers, door het toekennen van prijzen aan een persoon, instelling, vereniging of organisatie die zich verdienstelijk heeft gemaakt bij de bevordering van imago, taal en cultuur van Vlaanderen en Nederland, in het buitenland in het algemeen, of bij het bevorderen van de betrekkingen tussen Vlaanderen en Nederland in het bijzonder. De prijs wordt naar de pas overleden Remi Piryns genoemd, omdat hij op uiteenlopende terreinen een belangrijke rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van het naoorlogse Vlaanderen, op het culturele en economische vlak. Als voorzitter voor Vlaanderen van het Algemeen Nederlands Verbond (INV) voerde hij mee de gesprekken die hebben geleid tot de oprichting van de Nederlandse Taalunie en die de traditie van de Algemeen-Nederlandse Congressen nieuw leven hebben ingeblazen.

* * *

Bruno Valkeniers werd op 18 september unaniem verkozen tot nieuwe voorzitter van het *Algemeen Nederlands Zangverbond* vzw. Aan Hugo Portier, die wegens gezondheidsredenen ontslag moest nemen, werd de titel van erevoorzitter toegekend. Hij blijft actief in de bestuursorganen van het ANZ. Bruno Valkeniers (1955), beroepshalve actief in de maritieme sector, is geen onbekende in de Vlaamse Beweging. Hij is actief in het Vlaams studentenleven, is al jaren actief in het ANZ en een aantal andere verenigingen. Hij is gehuwd en vader van vier kinderen.

Hij treedt als ANZ-voorzitter in het spoor van Herman Wagemans (1948-1952), Valeer Portier (1952-1987), Richard Celis (1987-1991) en Hugo Portier (1991-2004).

Van de Kortrijkse historicus **Pieter Jan Verstraete**

verscheen zopas zijn nieuwste boek *Michiel Vandekerckhove. Een bio-bibliografisch essay*. Zoals de auteur in zijn 'Ten Geleide' schrijft, had hij niet de bedoeling de biografie over Vandekerckhove door Romain Vanlandschoot, die in 1980 verscheen, te hernemen of zelfs maar te verbeteren en aan te vullen. Hij heeft wel de biografische lijn doorgetrokken tot aan de dood van Vandekerckhove in februari 2003 en een gedetailleerde primaire en secundaire bibliografie op papier gezet. Via fragmenten uit artikels en toespraken geeft hij een beeld van de verschillende belangstellingssferen van Vandekerckhove.

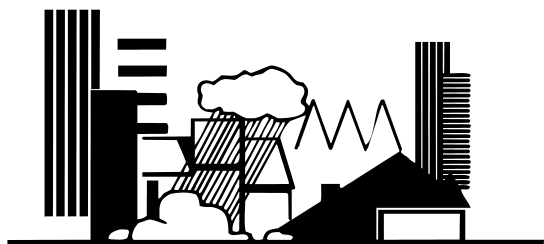
In Leuven was Michiel Vandekerckhove actief in het AKVS. In de jaren 1930 vestigde hij zich als advocaat in Kortrijk. Na de oorlog was hij betrokken bij de stichting van de CVP. In 1951 werd hij benoemd tot referendaris bij de Rechtbank van Koophandel in Kortrijk, en van 1970 tot begin 1979 was hij er voorzitter van.

Het boek (95 blz., geïll.) is een uitgave van Uitgeverij Groeninghe in Kortrijk en kost 10 euro.

Beschermende leden

Pieter Amerijckx, Gent
Stephan Beeckman, Aalst
Joost Ballegeer, Kortrijk
Jos Cnops, Erps-Kwerps
D.A.D.D., Aalst
Tony Derde, Aalst
Willy De Turck, Leuven
Luk D'Hondt, Erembodegem
Wilfried Dhondt, Ninove
Manfred Fabig, Kalmthout
Mark Gabriëls, Dilbeek
Wivina Pauwels, Aalst
Rob Librecht, Sint-Lievens-Houtem
Jerome Sallet, Aalst
Geert Sonck, Gent
Herwig Sonck, Denderleeuw
Stichting Emiel Van de Gucht, Sint-Lambrechts-
Woluwe
H. A. Van den Eeckhautfonds, Lede
Piet Van Eeckhaut, Gent

BOUWBEDRIJF VAN HERREWEGHE

*FAMILIAAL GESTRUCTUREERD BOUWBEDRIJF
MET EEN JARENLANGE ERVARING*

*Honderden referenties
nieuwbouw, appartementsbouw,
industriebouw, openbare werken*

Verbrandhofstraat 34
9300 AALST
(053) 77 18 12

VHW ISOLATIE

- ! erkend dealer meest kwalitatieve isolatieproducten
- ! alle producten op voorraad
- ! gratis vrijblijvende prijsoffertes
- ! eigen studiedienst voor berekening van isolatie
- ! nieuw in ons gamma, plaatsen isolerende chappe
- ! speciale kortingen voor doe-het-zelvers

Voor inlichtingen
VHW ISOLATIE
Verbrandhofstraat 34
9300 AALST
tel (053) 77 18 12
fax (053) 77 12 20

Uit sympathie

BACCARA DROOGKUIS

Geraardsbergsestraat 100 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 21 34 31

Vlaams Neutraal Ziekenfonds

UW VRIJHEID, UW ZEKERHEID

Kies in alle vrijheid, **maar** mét een geweten
voor een professioneel **maar** ongebonden ziekenfonds

VRAAG VRIJBLIJVEND EEN INFORMATIEPAKKET

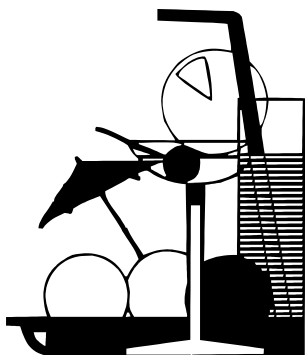
BEL GRATIS % 0800 - 9 - 4361

Admin. Zetel: Statieplein 12 - 9300 Aalst

TAVERNE - RESTAURANT

't Land van Nien

Grote Markt 4 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 49 85

Weekdagen vanaf 11 u.
Zaterdag vanaf 10 u.
Zon- en feestdagen vanaf 11 u. 30
De keuken is doorlopend open vanaf 11 u.30

Voor vergaderingen, reünies en etentjes is er op de 1ste verdieping een zaal ter beschikking

Estaminet Den babbelaer

waar gezellig keuvelen
een kunst is

TAPAS VARIADAS Spaanse Wijnen

Bourgondische sfeer
met een zuiders tintje

Klapstraat 3 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 58 96

Dagelijks open vanaf 16 u.
Zondag en feestdagen gesloten

P. Basteleusstraat 2
1600 Sint-Pieters-Leeuw

De betere specialist voor
onderhoud, reiniging en
waterbehandeling in de
industrie, scholen, horeca,
brandweer, federale politie,
voedingsindustrie, garages,
landbouw, veeteelt, gemeente-
en stadsbesturen, sporthallen,
fitness-centra, rustoorden en
ziekenhuizen

Stephan Beeckman
Parklaan, 165 - 9300 Aalst
GSM (0476)51 22 82

Geraardsbergsestraat 76-78
9300 Aalst

Tel.: 053 / 78 57 32

Sint-Annalaan 103
9300 Aalst

Tel.: 053 / 71 02 08

Lokereveldstraat 1 | 9300 Aalst
T. / F. 053 78 90 06

open : ma. tot za. van 11u.30 tot 23 u.
zon. en feestdagen gesloten

